

משטרת ישראל
אגף חקירות ומודיעין

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

			נהלי אח"מ
מספר: 300.04.005	תת-פרק: זיהוי	פרק: חקירות	
שם נוהל: נהלי עריכת מסדרי זיהוי			תאריך פרסום: 01/02/2014
			תאריך תחילה: 01/02/2014
			תאריך ביטול:
			נוסח: 1

מספר נוהל ישן 03.300.005

1. כללי

קיימים סוגים שונים של מסדרי זיהוי בעיקרם מסדר זיהוי חי ומסדר זיהוי תצלומים. הליך זה חייב להתבצע באופן הוגן ואמין, ולכן יש חשיבות רבה להקפדה על קיום כללי המסדר שאם לא כן עלול משקלו הראייתי להיפגם.

א. מסדר זיהוי חי הינו הליך חקירתי, אשר מטרתו לזהות חשוד ולקשור אותו למעשה העבירה, וזאת באמצעות עד ראייה, הטוען כי ראה אדם בנסיבות הקושרות אותו למעשה נשוא העבירה וכי הוא מסוגל לזהותו עפ"י דמות קלסטר פניו אשר נחרתו בזיכרונו. החשוד מוצג בפני העד יחד עם אנשים נוספים והעד מתבקש "לבדדו" ולזהותו.

ב. מסדר זיהוי תצלומים הינו הליך חקירתי הזהה במטרתו למסדר זיהוי חי. המסדר נבנה בעזרת המערכת הממוחשבת ובו מוצגת תמונת קלסטר פניו של החשוד בין תצלומי קלסטר פניהם של ניצבים.

2. הגדרות

א. היכרות קודמת - היכרות הקיימת בין עד, המעיד על זיהוי החשוד, לבין החשוד, ואשר נובעת ממפגש או ממפגשים שהיו בין העד לחשוד קודם האירוע נשוא העבירה וללא קשר לאירוע זה.

ב. היכרות מספקת - היכרות הקיימת בין העד, המעיד על זיהוי החשוד לבין החשוד, אשר נובעת מהמפגש שהיה ביניהם לפני האירוע נשוא העבירה, או נובעת מהיכרות חד צדדית של העד את החשוד (כגון דמות ציבורית), וזאת כאשר בעקבות מגע קרוב, בעת אותו אירוע, נחרת רישומו של החשוד מחדש בזיכרונו של העד במידה השקולה כנגד היכרות קודמת.

ג. עד מכיר - עד אשר מכיר את החשוד "היכרות קודמת" או "היכרות מספקת".

ד. עד מזהה - עד אשר אינו מכיר את החשוד "היכרות קודמת" או "היכרות מספקת", אך טוען כי הוא מסוגל לזהות את החשוד על-פי דמות קלסטר פניו, שנחרתו בזיכרונו עקב המגע שהיה ביניהם בעת האירוע נשוא העבירה.

ה. הממונה על החקירה (להלן: "הממונה") - קצין החקירות שבאחריותו ניהול החקירה.

3. הנחיות

א. מסדר זיהוי יערך באותם מקרים, בהם קלט העד המזהה את חזות פניו של החשוד לראשונה במסגרת האירוע נשוא העבירה. כשמדובר בעד מכיר, אין צורך לערוך מסדר זיהוי, והעד יכול לזהות את החשוד ע"י הצבעה באולם בית-המשפט במסגרת הליכי התביעה.

ב. הכחיש החשוד קיומה של היכרות קודמת בינו לבין העד המזהה, רצוי לערוך מסדר זיהוי אף אם מדובר בעד מכיר, על מנת להראות כי כבר במועד עריכת המסדר היה העד מסוגל לזהות את החשוד.

ג. נתפס החשוד בעת ביצוע העבירה, והעד שלכד אותו הביאו לתחנת המשטרה או התלווה אליו לתחנת המשטרה אין צורך במסדר זיהוי, ובלבד שמיד ותכוף לאירוע נרשמו זיכרונות דברים, הוגשו דו"חות פעולה וכיו"ב.

ד. בשום שלב של המסדר, החוקר העורך את המסדר לא יביע שום דעה או עמדה לגבי הבחירה של העד.

4. מסדר זיהוי חי

א. שיקולים לעריכת מסדר זיהוי חי

(1) מסדר זיהוי חי נערך לעד לשם זיהוי קלסטר פניו של החשוד, מבנה גופו, גובהו או תנועותיו האופייניות, אף שאלה סימני זיהוי העשויים לסייע בזיהוי החשוד ויש לגבות לגביהם הודעה מפי העד.

(2) ככלל, יש להעדיף עריכת מסדר זיהוי חי על פני מסדרי זיהוי אחרים מסדר זיהוי תצלומים), וזאת מפני שביהמ"ש נוטה לייחס אמינות רבה יותר לזיהוי במסדר חי ומשקלו הראייתי רב יותר.

(3) סירב החשוד להשתתף במסדר זיהוי חי, אין מניעה לנקוט באחד מהליכי הזיהוי החלופיים.

4) אין לערוך מסדר זיהוי חי, אם העד המזוהה נפגש עם החשוד בתור שכזה, או אם הוצגה בפניו תמונת החשוד, בין לצורך זיהוי באלבום תצלומים (דפדוף) ובין במסגרת מסדר זיהוי תצלומים.

5) אם חלף מאז האירוע נשוא העבירה זמן רב, הרי אף אם הייתה לעד היכרות מספקת עם החשוד, רצוי לערוך מסדר זיהוי חי.

6) התאפיין החשוד בסימנים מיוחדים אשר אין אפשרות לטשטשם או להצניעם, בעת מסדר זיהוי חי (קטיעת איבר, צלקות נרחבות וכו'), יש לנהוג כאמור בסעיף ה. 6) להנחיה זו, או לפנות להליך זיהוי חלופי. ההחלטה על מסדר זיהוי חלופי תירשם ונימוקיה יפורטו (כגון לא היה ניתן לאסוף ניצבים בעלי קרחת או בעלי צלקת גדולה וכו').

ב. הודעה לחשוד על החלטה לערוך מסדר זיהוי חי:

החליט הממונה על החקירה לערוך מסדר זיהוי חי, יודיע לחשוד על דבר החלטתו זו לשם קבלת הסכמתו/סירובו להשתתף במסדר. ההודעה תהיה בכתב ובהתאם לטופס שבנספח א.

ג. זכות החשוד לנוכחות עורך דין או קרוב משפחה או ידיד קרוב מטעמו:

1) הודיע הממונה על החקירה לחשוד על החלטה לקיים מסדר זיהוי, יודיעו באותה עת על זכותו לנוכחות עורך דין או קרוב משפחה או צד קרוב מטעמו. כמו כן יעשה הממונה על מאמץ סביר, כדי לאתר את האדם, אשר החשוד ביקש את נוכחותו, ולהודיעו את מועד ומקום עריכת מסדר הזיהוי.

2) לא היה החשוד מיוצג ע"י עורך דין, יש לאפשר לו שהות סבירה, בנסיבות העניין, להתקשר לעורך דין או לקרובי משפחתו, כדי להשיג לו עורך דין, אשר ייצגו במהלך מסדר הזיהוי.

היתה העבירה פשע חמור, יתאם הממונה עם פרקליט המחוז פניה לביהמ"ש, על מנת שימונה לחשוד עורך דין סניגור, שיהא נוכח במסדר הזיהוי.

3) סירב עורך הדין לייצג את החשוד במהלך מסדר הזיהוי, יש לתת לחשוד שהות לתאם עורך דין אחר, ובלבד שאין חשש מסחבת מכוונת או פגיעה בקידום החקירה.

4) נערך מסדר זיהוי ללא נוכחות עורך דין/ידיד קרוב/קרוב משפחה, יכתוב הממונה בדו"ח את כל פרטי הפעולות, שננקטו על-ידו לשם הזמנתם, שיהיו נוכחים בעת המסדר, לפי בקשת החשוד. דו"ח זה יצורף כנספח לפרוטוקול מסדר הזיהוי החי שבנספח ב'.

ד. הכנות לקראת עריכת מסדר הזיהוי החי:

1) יש לגבות מפי העד המזוהה עדות מפורטת, ככל שניתן, על תיאורו של החשוד ועל הנסיבות בהן ראה את החשוד בעת האירוע נשוא העבירה, על מנת שכל אלה יילקחו בחשבון בעת עריכת מסדר הזיהוי.

2) הממונה על החקירה יבחר בחוקר אשר ישמש כ"עורך מסדר הזיהוי" (ככלל, יש לבחור לתפקיד זה חוקר אשר אינו קשור לחקירה), וימנה שוטר אשר יערוך את פרוטוקול מסדר הזיהוי.

- (3) הממונה על החקירה ידאג לזימון חוקר זירת עבירה ממז"פ להנצחת מסדר הזיהוי.
- (4) מקום עריכת המסדר ייבחר מראש ע"י עורך המסדר, תוך הקפדה כי המסדר ייערך במקום ובתנאים המבטיחים, כי העד המזוהה לא יוכל לשמוע או לראות את ההכנות לקראת המסדר, או לראות את הניצבים ואת החשוד טרם המסדר.
- (5) עורך המסדר ייקבע תנאים אשר יאפשרו בידוד העד או העדים המזוהים עד לקיום המסדר. כמו כן יתדרך את השוטרים המשתתפים במסדר הזיהוי לגבי כללי המסדר וההתנהגות במהלך המסדר וידגיש בפניהם כי אין הם רשאים למסור מידע בכל צורה שהיא לעד המזוהה ביחס למשתתפים במסדר, וכי עליהם להימנע מכל תגובה לגבי האופן בו ביצע העד המזוהה את הזיהוי.
- (6) כל המשתתפים במסדר, לרבות הניצבים, החשוד והעד המזוהה, יתודרכו ע"י עורך המסדר בטרם ביצעו.

ה. בחירת הניצבים, תדרוכם, סידורם ומיקום החשוד:

- (1) מספר הניצבים במסדר זיהוי חי לא יפחת משמונה אך לא יעלה על עשרה, כולל החשוד.
- (2) אם קיים קושי בגיוס ניצבים למסדר, ניתן לשלם לאדם שיאות להשתתף במסדר זיהוי תשלום כפיצוי עבור ביטול זמנו, בהתאם למותווה בהנחיה 03.300.138 - "נוהל תשלום למשתתפים במסדר זיהוי חי".
- (3) כאשר משתתפים שני חשודים באותו מסדר, מספר הניצבים לא יפחת משנים-עשר ולא יעלה על חמישה עשר, כולל החשודים.
- (4) אין לשתף שוטרים כניצבים, אלא אם החשוד עצמו הינו שוטר.
- (5) על הניצבים להיות דומים, ככל האפשר, לחשוד בחזותם החיצונית בפרטים הבאים: מבנה גופם, גובהם, גוון עורם, צבע ומראה שערם, גילם, לבושם וכו'.
- (6) התאפיין החשוד בסימן חיצוני מיוחד, כגון: איבר קטוע, גיבנת או צלקות בולטות, יש לעשות מאמץ לטשטש את הסימן הייחודי, לדוגמא: להניח אספלניות לכל הניצבים במקום הצלקת שאצל החשוד, או כשהחשוד קטוע רגל - ניתן לערוך את המסדר בישיבה או מאחורי פרגוד המסתיר את פלג הגוף התחתון וכו'.
- (7) אין לשתף במסדר זיהוי אחד יותר משני חשודים, ואף זאת בתנאי שקיים בין החשודים דמיון, בכפוף לדרישות סעיף קטן (3) שלעיל. אם הוחלט לקיים לכל חשוד מסדר זיהוי נפרד, אין להשתמש פעמיים באותם ניצבים כאשר מדובר באותו עד מזהה.
- (8) החשוד או עורך דינו רשאים להביע את התנגדותם להשתתפותו של מי מהניצבים, ואולם לעורך המסדר שיקול דעת מכריע בעניין זה והוא שיחליט אם לקבל את ההתנגדות או לדחותה. החליט עורך המסדר לדחות ההתנגדות ולשתף אותו ניצב במסדר, תירשם ההתנגדות בפרוטוקול המסדר, והנימוקים לדחייתה.

9) רצוי להכין מראש יותר ניצבים מהנדרש למקרה שמי מהניצבים ייפסל. יש לתשאל את הניצבים בדבר היכרות קודמת עם העד המזהה, ולפסול כל אדם המאשר הכרות קודמת כאמור. אין להשתמש כניצבים באנשים בעלי פרסום רב (כגון קרייני טלוויזיה או אנשי ציבור), שיש להניח שהעד המזהה מכירם.

10) עורך המסדר יתדרך את הניצבים בהתאם למפורט בנספח ב'.

11) הניצבים יתייצבו בשורה חזיתית ופניהם אל מקום כניסת העד המזהה או כפי שיורה להם עורך המסדר.

12) המסדר ייערך בדרך כלל בעמידה, ואולם אם העד המזהה ראה את החשוד, בעת האירוע נשוא העבירה, כשהוא יושב, או אם יש בעריכת המסדר בעמידה כדי לחשוף מאפיין ייחודי של החשוד, העלול לבודדו משאר הניצבים, ניתן לערוך את המסדר בישיבה וכד' בהתאם להתרחשות האירוע.

13) החשוד ו/או עורך דינו רשאים, להביע התנגדותם לסדר עמידתם של הניצבים, אך לעורך המסדר החלטה בלעדית בעניין זה. ככל שהדבר אינו מפריע להליך הזיהוי, יש להיעתר להתנגדות כנ"ל, ואולם אם החליט עורך המסדר שלא לשנות את סדר הניצבים למרות ההתנגדות, ירשמו ההחלטה ונימוקה בפרוטוקול המסדר.

14) לאחר שנקבע סופית סדר הניצבים, יש לתת לכל ניצב מספר על מנת למנוע טעות בזיהוי. עורך הפרוטוקול ירשום את פרטי הניצבים לפי סדרם כמתווה ע"ג הטופס בנספח ב'.

15) לחשוד זכות לבחור את מיקומו בשורת הניצבים, וכדי למנוע כל טענה בדבר מידע על מיקום החשוד, ימוקם החשוד סמוך לפתיחת הליך הזיהוי, ועורך הפרוטוקול יציין פרט זה על גבי הטופס בנספח ב'.

ו. הבאת החשוד למקום המסדר ותדרוכו:

1) החשוד יובא למקום המסדר לאחר שהמשתתפים התייצבו למסדר בשורה חזיתית, ובאופן שיבטיח כי העד המזהה לא יוכל לראותו בשום פנים ואופן.

2) משהובא החשוד למקום המסדר, יתדרך אותו עורך המסדר, לגבי סדרי המסדר וכללי ההתנהגות במהלכו בהתאם למפורט בנספח ב'.

ז. הבאת העד המזהה למקום המסדר ותדרוכו:

1) העד המזהה יובא למקום המסדר ע"י שוטר באופן שיבטיח, כי העד לא ייפגש ולא ייראה את הניצבים, את החשוד או את העדים המזהים האחרים, בטרם עריכת המסדר, ובדרך שתבטיח כי העד לא יקבל כל מידע בדבר זהותו של החשוד או מיקומו בשורת הניצבים. וזאת לאחר ששורת הניצבים כבר התייצבה למסדר והחשוד ממוקם ביניהם.

2) משהוכנס העד המזהה למקום עריכת המסדר, יעמוד כשגבו אל שורת הניצבים ועורך המסדר יתדרך אותו, לגבי סדרי המסדר וכללי ההתנהגות במהלכו כמפורט בנספח ב'.

ח. מעורבות עו"ד או נציג החשוד במהלך מסדר זיהוי חי

1) יש לאפשר נוכחותו של עו"ד או קרוב משפחה או ידיד קרוב מטעמו (נציג מטעם החשוד) במהלך המסדר.

2) עורך הדין/נציג החשוד הינו משקיף בלבד עד תום שלב הזיהוי, ואין לו זכות להתערב במהלך המסדר. אין להרשות ויכוחים קולניים או הפרעה מכוונת מצד עו"ד או מי מטעמו של החשוד. נתבקש אחד מהם לחדול מההפרעה וסירב, יוצא ממקום המסדר, המסדר ימשיך להתנהל בלעדיו, והנסיבות יירשמו בפרוטוקול מסדר הזיהוי.

3) מרגע כניסת העד המזוהה אל מקום המסדר ועד תום הליך הזיהוי, אסור לעורך הדין להתערב או להשמיע כל טענה ו/או השגה.

4) ביקשו עורך הדין או נציג החשוד להציג שאלות לעד המזוהה בתום הזיהוי, יתבקשו להעלות את השאלות על הכתב בו במקום ולהעבירן לעורך המסדר אשר יאשר את הפנית השאלות והמענה עליהן.

5) עורך הפרוטוקול יתעד בפרוטוקול את השאלות שהוצגו ואת התשובות עליהן, וכן את החלטתו לגבי שאלות שהצגתן לא אושרה על ידו.

6) רשימת השאלות, שניתנו בכתב לעורך המסדר ע"י עורך דינו או נציגו של החשוד, תצורף כנספח לפרוטוקול מסדר הזיהוי.

ט. גביית עדות - מניצב (שאינו החשוד) אשר זוהה :

1) הצביע העד המזוהה על אחד הניצבים, אשר השתתפו במסדר ואשר איננו החשוד, ייחקר האיש מיד לאחר המסדר ותגבה ממנו הודעה באזהרה, בהתייחס לפרטי האירוע נשוא העבירה שבחקירה.

י. מסדר זיהוי הנערך בהצבעה סמויה :

1) במידה והעד המזוהה מגלה חשש להראות ע"י החשוד, ניתן לערוך את המסדר באופן שהניצבים נמצאים בחדר נפרד והעד המזוהה צופה בהם מבעד לפתח סמוי או ממראה חד כיוונית. העד יצביע ממקום עומדו, ויציין את האיש אותו הוא מזוהה. בנסיבות כאלה יש להקפיד ולתת לכל ניצב מספר על מנת למנוע טעות בזיהוי. המשתתפים יתודרכו בשינויים המחויבים ממסדר זה.

2) עורך הדין, קרוב משפחה או ידיד קרוב, אשר נוכחים במסדר זיהוי הנערך בהצבעה סמויה, יצפו במסדר מן העבר בו מתבצע הזיהוי.

יא. עריכת פרוטוקול מסדר זיהוי חי

בכל מסדר זיהוי חי ינוהל פרוטוקול מסדר הזיהוי, שישקף את כל שלבי המסדר. הפרוטוקול יהיה כדוגמת הטופס בנספח ב'.

ב. יש להקפיד ככל האפשר בקיום התנאים של מסדר זיהוי חי, כגון מספר משתתפים, דמיון חיצוני בין החשוד לאנשים שהוא נמצא בחברתם, העדר סימנים המצביעים על החשוד, וניהול פרוטוקול כתוב, החתום על ידי העורכים והמשתתפים של המסדר.

יג. תיעוד מסדר הזיהוי

- 1) מסדר זיהוי חי - יש להנציח בוידאו.
- 2) במקרים בהם מתקיים מסדר זיהוי חי **ללא נוכחות סניגור**, חלה חובת תיעוד בוידאו. אי תיעוד יהיה רק במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שינומקו בכתב ע"י רמח"מ או רמ"פ בימ"ר או ביחידה ארצית.

5. מסדר זיהוי תצלומים

א. שיקולים לעריכת מסדר זיהוי תצלומים - שיטה זו לא נועדה כתחליף למסדר זיהוי חי ואין להעדיפה אלא במקרים הבאים:

- 1) החשוד מסרב להשתתף במסדר זיהוי חי.
- 2) החשוד אינו בנמצא, אך לחוקרים יש יסוד לחשוד בו, לדוג' חקירה סמויה/ ד.ח.
- 3) כשהעד המזוהה מסרב מטעם כלשהו להצביע על החשוד במסדר זיהוי חי, רצוי לשקול לפני כן גם שימוש בוידאו או בזכוכית חד כיוונית.
- 4) כשהעד המזוהה נכשל בזיהוי במסדר זיהוי חי ויש מקום לחשוד שהחשוד שינה את מראהו מאז ביצוע העבירה.
- 5) התאפיין החשוד בסימן חיצוני מיוחד שלא ניתן לטשטשו ו/או במראה ייחודי שמקשה באופן מיוחד על מציאת ניצבים בזמן סביר כגון: גובה יוצא דופן, משקל גבוה במיוחד.
- 6) בנסיבות האירוע קיימת דחיפות זמנים בביצוע מסדר הזיהוי.

ב. הודעה לחשוד על החלטה לערוך מסדר זיהוי תצלומים:

- 1) בחקירה גלויה, החליט הממונה על החקירה לערוך מסדר זיהוי תצלומים, יודיע לחשוד על דבר החלטתו זו בכתב כדוגמת הטופס בנספח ג'.

ג. הכנות לקראת עריכת מסדר זיהוי תצלומים:

- 1) יש לגבות מפי העד המזוהה עדות מפורטת, ככל שניתן, על תיאורו של החשוד ועל הנסיבות בהן ראה את החשוד בעת האירוע נשוא העבירה, על מנת שכל אלה יילקחו בחשבון בעת הכנת מסדר הזיהוי.
- 2) הממונה יזמין חוקר זירת עבירה אשר הוסמך לכך, להכין את מסדר זיהוי התצלומים ולערוך אותו בהתאם להנחיית מז"פ "תת מאגר התצלומים – דרכי שימוש" 03.372.500.08.
- 3) ככלל, הממונה יבחר בחוקר אשר אינו קשור לחקירה אשר יהיה נוכח במהלך המסדר ויתעד כמפורט בסעיף ז. 5
- 4) תמונת החשוד תוצב בין 7 ניצבים.

5) כאשר קיימים שני חשודים או יותר יערך מסדר זיהוי תצלומים נפרד. אין לערוך מסדר בו מופיעים שני חשודים.

6) התאפיין החשוד בסימן חיצוני מיוחד ו/או מקור תמונת החשוד אינו מתת-מאגר אלבום, יפנה הממונה על החקירה לחוקר הזירה לבחינת ביצוע מסדר התצלומים כמתווה בנוהל מז"פ "תת מאגר התצלומים – דרכי שימוש" 03.372.500.08.

7) חוקר זירה יתעד המסדר בהתאם למתווה בסעיף 5. ו' להלן

ד. בחירת תצלומי הניצבים, סידורם ומיקום החשוד:

1) במידה והחקירה שבמסגרתה מבוצע מסדר הזיהוי התצלומים הינה גלויה, יש לאפשר נוכחותו של עו"ד או קרוב משפחה או ידיד קרוב מטעמו (נציג מטעם החשוד) בעת הכנת המסדר ובמהלכו.

2) היה ונערך מסדר זיהוי תצלומים ללא נוכחות עורך דין/ידיד קרוב/קרוב משפחה, יציין החוקר הממונה על החקירה את הסיבות לכך בכתב המסמך יצורף כנספח לפרוטוקול המסדר.

3) עורך דינו של החשוד רשאי להביע את התנגדותו לשיתופו של מי מתצלומי הניצבים, ואולם לעורך המסדר שיקול דעת מכריע בעניין זה והוא שיחליט אם לקבל את ההתנגדות או לדחותה. החליט עורך המסדר לדחות ההתנגדות ולשתף תצלום הניצב במסדר, תירשם ההתנגדות בפרוטוקול המסדר, והנימוקים לדחייתה. החליט עורך המסדר לקבל את נימוקיו של עורך דין החשוד, יחליף תצלום ניצב על פי שיקול דעתו. למען הסר ספק, אין לאפשר לעורך דין החשוד לצפות או לבחור מהתצלומים מהמאגר.

4) עורך דינו של החשוד רשאי, להביע התנגדותו לסדר הצבתם של תצלומי הניצבים, אך לעורך המסדר החלטה בלעדית בעניין זה. ככל שהדבר אינו מפריע להליך הזיהוי, יש להיעתר להתנגדות כנ"ל, ואולם אם החליט עורך המסדר שלא לשנות את סדר תצלומי הניצבים, תרשם ההחלטה ונימוקיה בפרוטוקול המסדר.

ה. הבאת העד המזהה למקום המסדר ותדרוכו

1) משהוכנס העד המזהה למקום עריכת המסדר, יתדרך אותו עורך המסדר, לגבי סדרי המסדר וכללי ההתנהגות במהלכו.

2) יש להקפיד ככל האפשר בקיום התנאים של מסדר זיהוי תצלומים וניהול פרוטוקול כתוב, החתום על ידי העורכים והמשתתפים של המסדר.

1. תיעוד מסדר זיהוי תצלומים

- (1) ככלל, אין לתעד מסדר זיהוי תצלומים (בוידאו או סטילס), במקרים חריגים בלבד, שינומקו בכתב, מוסמך רמח"מ או רמ"פ בימ"ר או ביחידה ארצית לאשר זאת.
- (2) במקרים בהם מתקיים מסדר זיהוי תצלומים ללא נוכחות סניגור, חלה חובת תיעוד בוידאו. אי תיעוד יהיה רק במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שינומקו בכתב ע"י רמח"מ או רמ"פ בימ"ר או ביחידה ארצית.
- (3) אופן תיעוד המסדר נתון לשיקול דעתו של הקצין הממונה.
- (4) יש להעדיף תיעוד סמוי של המסדר (באמצעות מ.ט), באופן שיתעד את גופו של העד המזוהה.
- (5) במקרים בהם יתבצע תיעוד גלוי של המסדר, יונצח המסדר בוידאו עדיף באמצעות חוקר זירה באופן שיתעד את גופו של העד המזוהה.
- (6) מסדר זיהוי במסגרת חקירה סמויה יש לתעד בוידאו.

ז. מעורבות עו"ד או נציג החשוד במהלך מסדר זיהוי תצלומים

- (1) במידה והחקירה שבמסגרתה מבוצע מסדר הזיהוי התצלומים הינה גלויה, יש לאפשר נוכחותו של עו"ד או קרוב משפחה או ידיד קרוב מטעמו (נציג מטעם החשוד) במהלך המסדר.
- (2) עורך הדין/נציג החשוד הינו משקיף בלבד עד תום שלב הזיהוי, ואין לו זכות להתערב במהלך המסדר. אין להרשות ויכוחים קולניים או הפרעה מכוונת מצד עו"ד או מי מטעמו של החשוד. נתבקש אחד מהם לחדול מההפרעה וסירב, יוצא ממקום המסדר, המסדר ימשיך להתנהל בלעדיו, והנסיבות יירשמו בפרוטוקול מסדר הזיהוי.
- (3) מרגע כניסת העד המזוהה אל מקום המסדר ועד תום הליך הזיהוי, אסור לעורך הדין להתערב או להשמיע כל טענה ו/או השגה.
- (4) ביקשו עורך הדין או נציג החשוד להציג שאלות לעד המזוהה בתום הזיהוי, יתבקשו להעלות את השאלות על הכתב בו במקום ולהעבירן לחוקר הנוכח במסדר אשר יאשר את הפנית השאלה והמענה עליה.
- (5) החוקר יתעד בפרוטוקול את השאלות שהוצגו ואת התשובות עליהן, וכן את החלטתו לגבי שאלות שהצגתן לא אושרה על ידו.
- (6) רשימת השאלות, שניתנו בכתב לחוקר הנוכח ע"י עורך דינו או נציגו של החשוד, תצורף כנספח לפרוטוקול מסדר הזיהוי.

ח. גביית הודעה מהעד המזוהה לאחר הזיהוי

- (1) זיהה העד המזוהה את תצלום החשוד, או הצביע על תצלום אחד הניצבים, תגבה ממנו, לאחר המסדר, הודעה קצרה, בה יאשר את האמור בפרוטוקול ובדו"ח מסדר הזיהוי וימסור הודעה על הזיהוי בחתימתו.

2) נותרו שאלות הטעונות הבהרה בעקבות מסדר הזיהוי, יישאל עליהן העד המזוהה מיד עם תום המסדר, ללא נוכחות בא כוח החשוד, והדברים יירשמו בעדות.

ט. עריכת פרוטוקול מסדר זיהוי תצלומים

1) בכל מסדר זיהוי תצלומים ינוהל פרוטוקול מסדר הזיהוי, שישקף את כל שלבי המסדר. הפרוטוקול יהיה כדוגמת הטופס בנספח ד'.

2) יש להקפיד ככל האפשר בקיום התנאים של מסדר זיהוי תצלומים וניהול פרוטוקול כתוב, החתום על ידי העורכים והמשתתפים של המסדר.

6. מסדרי זיהוי נוספים:

א. מסדר זיהוי וידאו-

1) שיטה זו יעילה למקרים בהם העד המזוהה חושש מלהצביע במסדר זיהוי חי על החשוד, או במקרים שהמשטרה מעוניינת למנוע פגישה כזו, כגון מקרה של זיהוי חשוד ע"י קטין קורבן עבירת מין.

2) שימוש נוסף למסדר וידאו הינו כאשר לא ניתן לזמן כל הניצבים לאותו מועד, ואף לעיתים קשה לאתר סוג מסוים של ניצב בשל תכונות גופניות מיוחדות, במקרים כאלה, ניתן לאתר ולצלם ניצבים, עד לאגירת כמות התצלומים הנדרשת (8).

מסדר זיהוי מאולתר –

1) המדובר כאן אינו במסדר זיהוי "ספונטאני", שאינו נחשב למסדר זיהוי, אלא בתחליף למסדר זיהוי חי, במקרה שהחשוד מסרב להשתתף במסדר כזה, כאשר הכללים של מסדר זיהוי נשמרו ככל שניתן.

2) יש להקפיד ככל האפשר בקיום הכללים של מסדר זיהוי חי, כגון מספר משתתפים, דמיון חיצוני בין החשוד לאנשים שהוא נמצא בחברתם, העדר סימנים המצביעים על החשוד, וניהול פרוטוקול כתוב החתום על ידי העורכים והמשתתפים של המסדר.

3) במסדר זיהוי מאולתר העיקרון הוא שהעד המזוהה רואה את החשוד בחברת אנשים אחרים אך מבלי שהחשוד יודע על כך. חלק מזכויות החשוד, כגון ייצוג ע"י עורך דין, בחירת ניצבים וכו' נפגמות כאן, אך הדבר עדיין קביל, זאת משום שהחשוד הביא זאת על עצמו בעקבות סירובו להשתתף במסדר זיהוי פורמאלי.

ב. מסדר זיהוי קול-

1) עריכת מסדר זיהוי קולות הינו תהליך מסובך הכרוך בהיערכות טכנית ואינו מתאים לכל מקרה.

2) מעבדת קול מבצעת בדיקה של קול מול קול בלבד, ועל כן ייעזר עורך המסדר בשירותיו של איש המ.ט בתחנה.

3) מסדר זיהוי קולות יבוצע לפי נוהל מסדר זיהוי תצלומים, בשינויים הנדרשים.

4) החוקר ביחד עם איש מ.ט.ט ביחידה יבצע הקלטה של לפחות שמונה קולות דומים, נדרשת שמירה על אחידות בטקסט, בעוצמה ובאיכות הקול.

לפני כל מסדר זיהוי כנ"ל מומלץ להתייעץ בראש מעבדת ראייה דיגיטלית במז"פ/ מטא"ר.

ג. זיהוי ע"י כלב –

1) מסדרי זיהוי עם כלב אינם נפוצים, וכרוכות בהם הכנות מיוחדות, ולכן רצוי להתייעץ עם יחידת הכלבים לפני הכנת המסדר בכדי לברר אם אכן ניתן לבצע מסדר זיהוי בנסיבות המקרה, וכדי לקבל הנחיות באשר להכנת המסדר. נוהלי עריכת מסדר זיהוי כלב בנוהל "סיוע כלבים" מס' 90.221.052 - "נספח ה'- יעוד והפעלה של כלב זיהוי". קיימים שני סוגים של מסדרי זיהוי כלב:

א) זיהוי מאדם לחפץ

בשיטה זו הכלב מריח את החשוד ולאחר מכן מנסה לזהות חפץ האמור להיות שייך לאותו חשוד מתוך שורה של חפצים דומים.

ב) זיהוי מחפץ לחפץ

בשיטה זו מריח הכלב חפץ הקשור לחשוד ואחרי זה עובר על שורת חפצים, ביניהם חפץ השייך לחשוד, ומנסה לזהות אותו. אופציה נוספת בשיטה זו היא זיהוי חפץ של חשוד על בסיס ריח של חפץ שנמצא בזירת עבירה.

במקרים בהם יש מספר חשודים ניתן להניח חפצים של יותר מחשוד אחד והכלב ינסה לזהות מבניהם איזה חפץ זהה בריחו לחפץ שנמצא בזירה ומי מהחשודים בעל החפץ.

7. הנחיות מיוחדות לגבי אנשים בעלי מוגבלויות – יש לבצע ההנחיה בכפוף תקנות שוויון זכויות לאנשים מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013, סעיפים 38 – 40.

8. הנחיות מיוחדות לגבי קטינים

א. קטין המשתתף במסדר זיהוי כחשוד בעבירה

- 1) כל ההנחיות המפורטות לעיל תקפות גם לגבי קטין שהינו חשוד בעבירה.
- 2) בנוסף להנחיות הנ"ל, חובה להודיע להורים או לאפוטרופוס של חשוד קטין על כך שמתכוונים לערוך לגביו מסדר זיהוי חי או זיהוי בתצלומים. בהודעה זו יובהר להורים או לאפוטרופוס של החשוד, כי הוא זכאי לנוכחות עורך דין מטעמו בזמן מסדר זיהוי או לנוכחות אדם אחר מטעמו.
- 3) כל השוטרים המשתתפים בעריכת מסדר הזיהוי יהיו בבגדים אזרחיים, והמסדר ייערך, ככל האפשר, במקום שמופרד מאזור בו חוקרים בגירים.

ב. קטין המשתתף במסדר זיהוי חי כניצב

- 1) קטין המשתתף במסדר זיהוי חי כניצב יקבל תשלום כמו ניצב בגיר.

2) אין להשתמש כניצב בקטין שטרם מלאו לו 16 שנה מבלי לקבל הסכמת הוריו. ההסכמה יכולה להיות בכתב או בעל פה. במקרה וההסכמה ניתנה בעל פה, יירשם על כך מזכר שיוכנס לתיק החקירה.

3) במקרה שנערך מסדר זיהוי מאולתר, בו החשוד הקטין מצולם תוך כדי שהייתו במחיצת קטינים אחרים, בצורה שלא החשוד ולא הקטינים האחרים יודעים על הצילום, מותר להציג לעד המזהה את הסרט שצולם מבלי קבלת אישור מהורי הקטינים גם אם הינם מתחת לגיל 16.

4) במקרה שעד מצביע על ניצב קטין שאינו חשוד, תיגבה מהקטין לאחר מכן הודעה תחת אזהרה בכפוף להוראות כל דין לעניין חקירת קטין חשוד, ובכלל זה, הודעה להורה או לקרוב אחר ונוכחותם בחקירה.

ג. קטין שחקירתו הינה בסמכות חוקר ילדים

אם לא מלאו לקטין 14 שנים, וחקירתו הינה בסמכות חוקר ילדים, עריכת מסדר זיהוי בנוכחות הקטין או בהשתתפותו, תיעשה באישור חוקר הילדים ובהשתתפותו, בהתאם להוראותיו באשר ליכולת הקטין להשתתף בפעולה זו.

נספח א'

הודעה לחשוד על הכוונה לערוך מסדר זיהוי חי

1. אני הח"מ _____

מס' אישי	דרגה	שם פרטי	שם משפחה
רואה לפני את (פרטי החשוד): _____			
ת.ז.	שם פרטי	שם משפחה	

ומודיעו כדלקמן:

- א. קיים עד הטוען, כי ראה אדם בנסיבות הקושרות אותו לעבירה, בה הינך חשוד, והוחלט לערוך מסדר זיהוי חי.
- ב. מטרת המסדר לאפשר לאותו עד לזהות את אותו אדם מתוך קבוצת אנשים במידה שזה יהיה נוכח במסדר.
- ג. מוצע לך להשתתף במסדר הזיהוי החי.
- ד. באם הנך מסכים להשתתף במסדר הזיהוי זכותך שעורך דין ו/או ידיד קרוב ו/או בן משפחה מטעמך יהיה נוכח בעת עריכת המסדר, והנך מתבקש לציין את שם עורך הדין ו/או הידיד הקרוב ו/או בן המשפחה על מנת שניתן יהיה להזמין.
- ה. המסדר ייערך לפי כללים, שיוסברו לך, ושמטרתם עריכת מבחן הוגן ואמין לזיכרונו של העד - תוצאותיו ישמשו ראיה בבית משפט.

חתימה

תאריך

2. תגובת החשוד להודעה :

א. הריני מודיע על הסכמתי להשתתף במסדר זיהוי החי.

ברצוני שיוזמן מטעמי _____

שהוא עורך דין/קרוב משפחה/ידי קרוב ויהא נוכח בזמן עריכת מסדר זיהוי החי.

_____	_____
חתימת החשוד	תאריך

ב. הריני מודיע על סירובי להשתתף במסדר הזיהוי החי מסיבות דלהלן :

_____	(1)
_____	(2)
_____	(3)

ידוע לי כי המשטרה עשויה לנקוט בהליכי זיהוי חלופיים.

_____	_____
חתימת החשוד	תאריך

ס סמן במשבצת המתאימה.

פרוטוקול מסדר זיהוי חי

1. המשתתפים:

א. מסדר זיהוי זה נערך בתאריך _____ בקשר לחקירה בתיק פ"א _____ של: _____ (היחידה).

ב. עורך המסדר הוא: _____ מ.א. דרגה שם פרטי שם משפחה

ג. רושם הפרוטוקול הוא: _____ מ.א. דרגה שם פרטי שם משפחה

ד. מצלם המסדר הוא: _____ מ.א. דרגה שם פרטי שם משפחה

ה. העד המזוהה הוא: _____ מ.א. דרגה שם פרטי שם משפחה

ו. החשוד/ים: (1) _____ ת.ז. שם פרטי שם משפחה

(2) _____ ת.ז. שם פרטי שם משפחה

ז. נציג החשוד הראשון הוא: _____

ח. נציג החשוד השני הוא: _____ ת.ז. שם פרטי ומשפחה מעמד (עו"ד, יחיד וכו')

ט. נציג החשוד השני הוא: _____ ת.ז. שם פרטי ומשפחה מעמד (עו"ד, יחיד וכו')
2. המסדר נערך ללא השתתפות עורך דין או נציג אחר של החשוד מהסיבות הבאות:

3. מהלך מסדר הזיהוי החי

א. תדרוך הניצבים

(1) הנכם עומדים להשתתף במסדר זיהוי חי. בתום דברי, עליכם להסתדר באופן חופשי בשורה חזיתית.

(2) אחר שתסתדרו יכנס אדם נוסף ויעמוד ביניכם או יבקש שינוי מקומות. עליכם למלא אחר הוראותיו.

(3) בתום השינוי, יעמוד האדם הנ"ל ביניכם במקום שיבחר.

- (4) כשתעמדו מוכנים למסדר, יכנס העד המזוהה ויקבל ממני תדריך כשגבו מופנה אליכם. העד המזוהה יעבור פעם או יותר לאורך השורה, וינסה לזהות אדם אחד (או יותר).
- (5) במהלך הזיהוי הנכם מתבקשים לעמוד בשלווה ובשקט במקומכם, לא לדבר עם איש ולא להגיב בכל דרך שהיא.
- (6) אם הצביע העד המזוהה על אחד מכם או על אדם שנכנס ונעמד ביניכם - אל לכם להגיב על ההצבעה.
- (7) אסור לרמוז לעד המזוהה לא בדיבור, לא בתנועה ולא בכל דרך אחרת. עליכם להישיר מבט ולא להטות את הראש אחר העד המזוהה או לכל כיוון אחר.
- (8) קיבלתם עליכם להשתתף במסדר הזיהוי המשמש לצורך חקירה כדין, כל הפרעה מצדכם לתהליך מסדר זה תהווה עבירה של שיבוש הליכי משפט לפי חוק העונשין.
- (9) בתום מסדר הזיהוי ישולם לכם שכר טרחתכם עבור השתתפותכם במסדר.
- ב. בשעה _____ הובא החשוד בלוויית (שוטר) _____
 מס' אישי _____ דרגה _____

והוכנס אל מקום עריכת מסדר הזיהוי.

ג. תדריך החשוד

- (1) לפניך המשתתפים במסדר הזיהוי, אשר אמורים להיות דומים לך מבחינת חזותם החיצונית.
- (2) הנך רשאי להתנגד למי מהניצבים, או לסדר בו הינם מסודרים, ולסדרם כראות עיניך.
- (3) הנך רשאי לבחור את המקום בו תעמוד בין בניצבים.
- (4) לאחר שתבחר מקומך יוכנס העד המזוהה ויחל תהליך הזיהוי. עליך לעמוד בשקט, לא להתנועע, לא לדבר ולא למושך תשומת לב בכל דרך.
- (5) אם יהיה יותר מעד מזוהה אחד, תוכל לשנות את מקום הניצבים ואת מקומך לפני תחילת המסדר הנוסף.
- (6) אם תזוהה ע"י העד, תוכל לשאול אותו שאלות ולקבל תשובות שירשמו, ובתנאי שיעסקו במסדר הזיהוי בלבד.
- (7) מסדר הזיהוי ותוצאותיו עשויים לשמש ראיה במשפט.
- ד. החשוד ו/או עורך דינו נשאלו אם יש להם התנגדות למי מבין המשתתפים או לסדר בו הם ערוכים, או אם יש להם השגות בקשר לסידורים שנערכו.
- תגובת החשוד ו/או ב"כ והפעולות שננקטו בהתאם:

ה. לאחר שהחשוד סידר את שורת הניצבים והתמקם ביניהם, נראה שורת המשתתפים במסדר הזיהוי מימין לשמאל כדלקמן:

מס"ד	ת.ז.	שם פרטי ומשפחה	כתובת	טלפון
1.				
2.				

				.3
				.4
				.5
				.6
				.7
				.8
				.9
				.10

1. בשעה _____ הובא העד המזוהה ע"י שוטר _____ מ.א. דרגה _____

שם פרטי ומשפחה _____
 הוכנס למקום עריכת המסדר והועמד

כאשר גבו מופנה אל שורת הניצבים במסדר.

2. תדריך לעד המזוהה

- (1) הינך עומד להשתתף במסדר זיהוי חי.
- (2) אתה תתבקש מיד לעבור על פני האנשים הניצבים מאחוריך ולבחון האם האדם שאליו התייחסת בהודעתך נמצא ביניהם אם לאו.
- (3) הינך רשאי לעבור על פני שורת הניצבים מספר פעמים.
- (4) באם הינך מזוהה בין הניצבים את האדם שאליו התייחסת בהודעתך, הינך יכול להניח את ידך על כתפו על מנת לציין כי זה האיש.
- (5) אם זיהית את האדם הנ"ל, אפשר שתדרש לענות לשאלות אחדות של החשוד ו/או עורך דינו. אל תענה לשאלה אלא אם היא אושרה על ידי.
- (6) עליך להמתין לרישום השאלה, ורק משאושרה על ידי עליך לענות, תשובתך תירשם.

ח. העד המזוהה יצעד לבדו לאורך השורה יבחן את הניצבים. עורך המסדר ורושם הפרוטוקול ימתינו מאחור.

ט. הצביע העד המזוהה על אדם שפרטיו דלקמן: _____
 שם _____ מס' סידורי בשורה _____

י. האדם שזוהה (אם הינו החשוד) או עו"ד שאלו:

שאלה 1 _____
 תשובת העד _____

שאלה 2 _____
 תשובת העד _____

שאלה 3 _____
 תשובת העד _____

(העד יענה רק אם אושרה השאלה ע"י עורך המסדר).

יא. לא הצליח העד לזהות איש ירשם בפרוטוקול:

העד: (ירשם בציטוט מדוייק).

יב. מסדר הזיהוי הסתיים בשעה _____.

יג. תוכן הפרוטוקול הוקרא בפני החשוד ו/או עורך דינו, קרובו או ידידו, העד המזוהה, ועורך המסדר אשר יאשרוהו בחתימת ידם.

_____	_____	(1)
חתימה	שם העד המזוהה	
_____	_____	(2)
חתימה	שם העד החשוד המזוהה	
_____	_____	(3)
חתימה	שם עורך הדין, קרוב, ידיד	
_____	_____	(4)
חתימה	שם עורך המסדר	
_____	_____	(5)
חתימה	שם עורך הפרוטוקול	

הערה: במקרה שהחשוד ו/או נציגו סירבו לחתום, תצויין עובדה זו.

מס' המסמך בתיק:

תאריך:

יחידה:

**הודעה לחשוד על הכוונה לערוך מסדר
זיהוי תצלומים**

טלפון:

מס תיק:

1. אני הח"מ:

מס' תיק מסוף:

_____ מס' אישי   _____ דרגה   _____ שם פרטי   _____ שם משפחה

רואה לפני את (פרטי החשוד):

שם פרטי:	שם משפחה:	ת.ז.

ומודיעו כדלקמן:

- ו. קיים עד הטוען, כי ראה אדם בנסיבות הקושרות אותו לעבירה, בה הינך חשוד, והוחלט לערוך מסדר זיהוי תצלומים.
- ז. מטרת המסדר לאפשר לאותו עד לזהות את אותו אדם מתוך תצלומים של קבוצת אנשים במידה שזה יהיה נוכח במסדר.
- ח. זכותך שעורך דין ו/או ידיד קרוב ו/או בן משפחה מטעמך יהיה נוכח בעת עריכת המסדר, והינך מתבקש לציין את שם עורך הדין ו/או הידיד הקרוב ו/או בן המשפחה על מנת שניתן יהיה להזמין.
- ט. המסדר ייערך לפי כללים, שיוסברו לך, ושמטרתם עריכת מבחן הוגן ואמין לזכרונו של העד - תוצאותיו ישמשו ראיה בבית משפט.

_____ חתימה

_____ תאריך

2. תגובת החשוד להודעה:

ברצוני שיוזמן מטעמי _____

שהוא עורך דין/קרוב משפחה/ידיד קרוב ויהא נוכח בזמן עריכת מסדר זיהוי התצלומים.

_____ חתימת החשוד

_____ תאריך

- אני מוותר על זכותי לנוכחות עורך דין/קרוב משפחה/ידיד קרוב בזמן עריכת מסדר זיהוי התצלומים.